

Prou espoli, més democràcia

La història contemporània de les classes treballadores catalanes no és la història d'una gent que, segons la lletania de moda, ha viscut per sobre de les seves possibilitats, sinó, més aviat, la d'una gent que ha treballat per damunt de les seves possibilitats. En temps d'emprenedors d'empenta dinamitzadora i en temps de malbaratament, especulació i parasitisme social. Que la capital del país hagi rebut denominacions com *la ciutat de les bombes*, *la ciutat de les barricades* o *la rosa de foc*, o que concentrés episodis com la Setmana Tràgica o el procés revolucionari del 1936, o que organitzés les grans demostracions reivindicatives i cíviques dels darrers anys a favor de la pau, la justícia i la llibertat no és conseqüència de cap predisposició genètica, de cap influència climàtica ni de cap intoxicació col·lectiva. És el resultat d'una persistent concentració d'activitat econòmica, generalment desplegada en condicions molt difícils, que ha generat una tradició de lluites i de reivindicacions, i un patrimoni polític popular, complex i desigual, però dens i àmpliament compartit. Orwell, Sales, Vázquez Montalbán, Mendoza o

Cabré són només alguns dels grans autors que han captat el gruix d'aquesta tradició. Aquesta persistent concentració d'activitat econòmica, basada sobretot en el treball i en l'aprofitament de recursos escassos (energia, capitals, matèries primeres) ha produït, en diferents cicles, quantitats ingents de plusvàlues i beneficis. On són? On han anat a parar? Qui els ha consumit? On s'han invertit? Com s'han distribuït?

Una part de l'esforç treballador de generacions, esgrimit en successives lluites socials, s'ha pogut canalitzar cap a la prestació de serveis i la provisió de garanties de l'estat del benestar. O cap a inversions. No ha estat gens fàcil. Ara mateix, mig triat mig imposat, el model de sortida de la crisi està laminant el procés i revertint-lo. Convé que la gent de memòria llarga sàpiga explicar el procés als joves que avui es veuen sense horitzons engrescadors. I també als no tan joves perquè recordin que les seves oportunitats les van forjar, sobretot, les lluites de les generacions anteriors.

Una part substancial dels resultats d'aquell treball acumulat s'ha

JOAN M. TRESSERRAS

COMUNICÒLEG, UAB

dirigents econòmiques i les seves associacions representatives, sense projecte de país i completament sotmeses a la dinàmica de l'Estat. La segona, l'actitud negacionista –que, donada la coincidència de les dades disponibles per als darrers anys, només pot ser titllada de vergonyosa– d'alguna formació política que s'ha presentat com la genuïna defensora de les classes treballadores catalanes mentre assistia impassible a la transfusió de sang. ¿Com és possible

que un procés de tanta transcendència, que una ferida econòmica tan determinant i de caràcter estructural, no hagi estat permanentment denunciada i convertida en l'eix de les reivindicacions socials catalanes? Només l'obnubilació, només l'assumpció radical del mite d'Espanya com a subjecte situat més enllà de la història i de qualsevol contingència pot explicar la predilecció d'alguns per contribuir a la lesió dels interessos dels que afirmen representar. Algunes paranoïes del franquisme (unitat de destí) sobrevien amb un èxit sorprenent.

Aquesta forma d'alienació, aquesta assumpció d'una Espanya inqüestionable *a priori*, acaba plantejant dubtes sobre l'espoli i la seva magnitud, i procura l'afebliment d'una hipotètica posició unitària catalana, abonant una mena de negociació que no qüestioni el control dels recursos per part de l'Estat. En pocs dies, fins a tres destacats diri-

DANIDE

gents de tres formacions diferents (PPC, UDC, PSC) s'han pronunciat en aquesta direcció. No som gaire lluny dels que troben innecessària la demanda de més democràcia.

Un dia, després de la nit inacabable, es va plantejar a la ciutadania que es pronunciés entre dictadura i democràcia. I la gent va aprovar la Constitució espanyola. Al seu interior, discretament exposades, hi havia respostes imposades a les preguntes que no s'havien formulat. Així, a l'ombra de la democràcia, s'hi van encabir la monarquia o la unitat indissoluble. Davant la demanda de justícia fiscal, perquè des de Catalunya es puguin gestionar els recursos que genera l'esforç del país, i davant la demanda de més democràcia, perquè tota la ciutadania puguem respondre a les preguntes fonamentals i exercir el nostre dret a decidir, no hi caben més ambigüitats ni distraccions. O bé s'està a favor de la justícia i la democràcia, o bé s'enobreix amb un vel paternalista l'aposta per la subordinació econòmica del poble català i la seva negació com a subjecte de sobirania. Que ho posin al programa.

Com pot ser que una ferida econòmica tan determinant com l'espoli fiscal no hagi estat sempre l'eix de les reivindicacions socials catalanes?